CIKADA DUO

ARNE Nordheim

1 **Colorazione**
2–6 **Fem Kryptofonier**
7 **Link**
8 **Den første sommerfugl**

CIKADA DUO

Kenneth Karlsson
synthesizer

Bjørn Rabben
percussion

Åke Parmerud
electronics

Elisabeth Holmertz
soprano

Nordheim

Hybrid
SUPER AUDIO CD
COMPACT DISC DIGITAL AUDIO
5.1 surround + STEREO

WARNING: Extreme Surround Sound!

2L39SACD Made in Norway 20©07 Lindberg Lyd AS EAN13: 7041888511625

2L 39

1 **Colorazione** 18:45

2–6 **Fem Kryptofonier** 16:16

I. 4:57 **II.** 1:34 **III.** 3:02 **IV.** 0:53 **V.** 5:46

7 **Link** 20:13

8 **Den første sommerfugl** 4:25

Jeg tror det var Nordheim som tok kontakt med oss. Han ville gjøre en elektrisk og oppdatert versjon av sitt stykke *Respons III*, og mente at det passet for Cikada Duo. Dette var en gang på begynnelsen av 1990-tallet. Vi møttes i Cikadas studio i Oslo og fikk hvert vårt eksemplar av stykket som er skrevet for fire slagverkere, kirkeorgel og elektronikk. Cikada Duos slagverker Bjørn Rabben bearbeidet de fire slagverkstemmene om til én stemme, jeg overførte kirkeorgelet til synthesizer, og Nordheim bearbeidet elekronikken sammen med lydtekniker Mats Claesson som har vært samarbeidspartner på mange av Nordheims verk.

Tapen som ble laget til *Respons III* i 1967 var ganske enkel, og Nordheim ville nå legge inn klokkeklanger og annet som han trolig alltid hadde ønsket å ha med. Teknikken hadde utviklet seg betydelig siden 1960-tallet og det var nå mulig å realisere de visjonene han hadde hatt den gangen. Nordheim og Claesson samplet også lyd til min synthesizer. Ofte måtte vi gjøre helt nye valg når vi skulle overføre stykket til våre instrumenter, og et til dels nytt verk vokste frem. Dette ble døpt *Link*.

Vi urfremførte *Link* i Oslo Konserthus i mars 1993. Dagen etter ringte Nordheim. "Hei, det er Flaggskipet...!" (Pressens navn på Nordheim var iblant "norsk musikks flaggskip") "Jeg har et stykke som heter *Colorazione*. Det er for hammondorgel, slagverk og elektronikk. Skal vi lage en ny versjon av det også?" Litt senere hadde han booket en konsert i Frogner kirke i Oslo. Vi møtte opp om morgenen samme dag, og jeg tror faktisk vi fikk notene først når vi kom dit.

Colorazione er trolig ett av de verkene som har betydd mest for Nordheim selv. Det synes som om verkets idé har fascinert ham siden ungdommen. Det musikerne spiller, blir hele tiden spilt inn og sendes så tilbake ut i rommet 15 sekunder senere, iblant etter å ha gått gjennom en ringmodulator og dermed blitt forvrengt. Vi spiller altså med vår egen fortid. 15 sekunder er, ifølge Nordheim, omtrent like lenge som korttidsminnet fungerer, og iblant er minnet allerede da forvrengt.

Colorazione er grafisk notert, det vil si at notene er tegninger som viser verkets form, generelle dynamikk og varighet. Unntatt fra dette er en liten melodi som høres etter 6 minutter og 30 sekunder, og som er notert med ordinær noteskrift. Den opprinnelige utgaven av verket er skrevet for hammondorgel, slagverk, ringmodulator og to båndspillere. Båndspillerne deler på ett spolebånd og står med noen meters mellomrom.

Den første båndspilleren spiller inn, båndet går så noen meter bortover til den andre båndspilleren, som spiller av opptaket. Ettersom båndspillerne står noen meter fra hverandre, forsinkes avspillingen. Stiller man dem i korrekt avstand fra hverandre, blir forsinkelsen 15 sekunder. Musikerne og klangregissør spiller med klokke.

Den morgenen i Frogner kirke var ikke alt dette helt klart. Båndspillerne var byttet ut med et elektronisk delay, så dette var ikke problemet. Vi lurte i stedet på hva vi skulle spille. I notene kunne vi lese: "Fra svakt til sterkt i 1 minutt, fra svakt til sterkt i 1 minutt og 30 sekunder", og så videre. Men hva vi skulle spille ble ikke oppgitt. Nordheim har flere ganger foreslått at vi burde notere hva vi spiller på *Colorazione*, men verken Bjørn eller jeg har ønsket å gjøre dette. Vi synes Nordheim har komponert et fantastisk stykke musikk som med en genialt enkel notasjon gir musikerne stor frihet til medskaping, samtidig som det låter som Nordheim.

Neste skritt i samarbeidet mellom Cikada Duo og Arne Nordheim var konserter i Norge og ute i Europa med et komplett program med Nordheims musikk. Vi fikk også med oss sangeren Hilde Torgersen og spilte blant annet *La Mia Canzone, Den første sommerfugl* og flere andre stykker, alt i elektriske versjoner. Mange av konsertene i Norge var i kjøreavstand fra Oslo. Med bil hadde vi allikevel stor rekkevidde: Sør- og Vestlandet, opp mot Trondheim og langt inn i Sverige. Ofte var det nødevndig å ta med alt slagverk og elektronikk ettersom det ikke fantes på konsertstedet. En konsertdag så da gjerne slik ut: Rabben, Karlsson, Torgersen og lydtekniker Ingar Hunnskaar stod opp tidlig om morgenen, fylte en stor varebil med slagverk og elektronikk og kjørte i vei til konsertstedet. Noen timer senere ankom Nordheim, ofte sammen med sin kone. Vi diskuterte kveldens forestilling og bestemte hvordan den skulle gjennomføres. Når konserten var over pakket vi, iblant var det middag eller mottakelse etterpå, og så kjørte vi hjem og var ofte ikke hjemme før morgenen neste dag.

Når Rabben og jeg fikk i stand en konsert var det ofte på helt vanlige festivaler og scener. Når Nordheim stod for kontakten kunne det bli hva som helst: Metallverksteder, grotter, ute på en flåte i en sjø i Telemark, arkitektenes årsmøte, stortinget på Åland etc. Det underlige med disse konsertene var at publikum var så åpne og mottakelige for musikken. Det virket nesten som om de på forhånd hadde en overbevisning om hvor fantastisk Nordheim var: Han hadde en naturlig folkelig appell som var utrolig. Nordheim stod for det meste av presentasjonen på

scenen, og det var fascinerende å se hvordan han gang på gang kunne få hele salen med seg allerede fra første setning. På disse konsertene nådde vi, særlig i Norge, et bredt publikum, og det var utrolig god og lydhør stemning på konsertene.

I 2001 urfremførte Hilde Torgersen og Cikada Duo bestillingsverket *5 Kryptofonier* i Kulturkirken Jakob i Oslo. Da vi fikk notene til verket var de ikke helt ferdige, og Nordheims ideer ble utviklet gjennom workshop-aktige prøver. Tekstene til verket er hentet fra den greske lyrikeren Arkhilokhos, 600 f.Kr. Arkhilokhos er blant annet kjent for sitt svært frodige språk. Det eneste som i dag er bevart av Arkhilokhos diktning er fragmenter av dikt. Verket synges på gammelgresk.

Dessverre var det noe som gjorde urfremførelsen av *5 Kryptofonier* mindre hyggelig. Et halvt år tidligere var Hilde Torgersen innblandet i en bilulykke og ble påført en whiplash-skade. Å holde konserter ble etter ulykken så problematisk for henne at fremførelsen av *5 Kryptofonier* dessverre har blitt hennes siste konsert til nå. Torgersen hadde vært med på de fleste Cikada Duo-konserter i mange år. Hun var også med på flere prosjekter og cd-utgivelser med Cikada Tutti. Når Cikada Duo ikke lenger kunne samarbeide med Hilde Torgersen, søkte vi oss helt andre samarbeidspartnere. Vi jobbet blant annet med video og dans, vi startet improvisasjonsgruppen Point 4 sammen med Jon Balke og Ingar Zach, og vi spilte mer bare som duo. I 2005 medvirket Cikada under oppføringen av kammeroperaen *Ophelias: death by water singing* av Henrik Hellstenius, hvor Elisabeth Holmertz sang hovedrollen på strålende vis. Vi kom godt overens, og det var naturlig å henvende oss til henne når innspillingen av denne CD'en ble aktuell.

Åke Parmerud jobbet jeg med første gang på 1980-tallet, og han gled på en naturlig måte inn i et samarbeid med Cikada Duo på midten av 1990-tallet. Vi kjenner Parmerud som komponist og som en utmerket klangregissør. Cikada Duo og Parmerud har gjort flere prosjekter sammen, med improvisasjon, dans, live-video og live-elektronikk. Etter først å ha komponert *Mirage* for Cikada Tutti skrev han i 2002 det 30 minutter lange *Zeit aus Zeit* (*the Kontakte-variations*) komponert for piano/synthesizer, slagverk/synthesizer, computer og livelektronikk – alt styrt ut i 6 høyttalere rundt publikum. På Cikada Duos Nordheim-konserter har vi ofte brukt 4 høyttalere og tenkt i omtrent samme baner som Parmerud. Vi spilte *Zeit aus Zeit* med Parmerud på MusikHøst i Odense i 2003.

Resten av programmet besto av *Link* och *Colorazione* av Arne Nordheim. Sammen med Parmerud opplevdes Nordheims verker som nye og friske, og utførelsen av elektronikken, da med 6 høyttalere, passet Nordheims musikk som hånd i hanske. Nordheim har siden 1960-tallet plassert musikerne rundt omkring i konsertsalen for å oppnå tilsvarende lydfelt. Dette gjør musikken hans perfekt for lydproduksjon i surround, slik som på denne Super Audio CD'en.

Den første sommerfugl, med tekst av Henrik Wergeland, er opprinnelig skrevet for harpe og sang. Nordheim ga meg en rekke stykker som han syntes jeg skulle omforme med tanke på å bruke synthesizer: Flere sanger med ulik besetning, hele hans repertoar for akkordeon m.m. Dette kunne trolig fungert bra dersom Nordheim selv og Mats Claesson hadde laget synthlyden. Klangfarge er sentralt i Nordheims musikk, og jeg opplevde at jeg i for stor grad skulle være komponist dersom jeg skulle gjøre dette arbeidet. På denne innspillingen har jeg brukt en slags el-pianolyd, som også passet bra sammen med Bjørn Rabbens vibrafon. Jeg forsøkte ikke å få det til å låte som en "Nordheim-originallyd". Arrangementet i denne versjonen av *Den første sommerfugl* ble laget av Cikada Duo under prøvene til CD'en.

Min første Sommerfugl

— Henrik Wergeland

Min Sommerfugl, flyv ind! flyv ind!
Varm dig ved Vindurosens Kind!
Tro Solen ei endnu! Dens Gløden
kun lokker troløs dig i Døden.

Flyv ind, du søde lille Gjest!
Vi begge feire vil en Fest.
Du maa min første Rose smage.
Paa Qvisten blomstrer du tilbage.

Flyv ind og sæt dig paa min Pen!
Da bli'r den from som du igjen;
igjennem den skal mine Drømme
i al din Uskylds Skjønhed strømme.

Imorgen flyv da om du vil.
Men kom blot naar det qveller til:
det Solskin er kun Vintrens Smilen,
den Lunkenhed kun Stormens Hvilen.

The first Butterfly

— translated by Charles Wharton Stork

Come, butterfly, come in and seek
The window-rose's flushing cheek!
Trust not as yet the sun, whose glowing
May lure too soon! – There's still no knowing.

Come, dainty sprite, and be my guest!
We two could have a famous feast.
See if I'm not a good provider.
Taste my first rose, and bloom beside her!

Fly in and perch here on my pen!
So `twill be blest as you again,
And many an innocent illusion
Shall fly therefrom in glad profusion.

When morning dawns, be off will you!
But come back with the evening dew.
The sunshine is but winter smiling,
And warmth the equinox beguiling.

Originally published in English by The American-Scandinavian Foundation
in *The Anthology of Norwegian Lyrics* by Charles Wharton Stock

I

Glaukh' hora! … pontos, amphi d'akra Gyreon orthon histatai nephos,
sêma kheimônos, kikhanei d'ex aelptiês phobos

Se, Glaukos! … havet, og en sky dekker Gyrais-toppen,
et tegn på storm. Frykten som fører til flukt kommer fra det uventede.

Behold, Glaucus! … the sea, and a cloud covering the peak of Gyreon,
a sign of a gathering storm. The fear that leads to flight comes from the unexpected.

II

Kryptômen aniêra Poseidaonos anaktos
dôra ...

La oss fortie guden Poseidons besværlige gaver ...

Let us conceal the troublesome gifts of the god Poseidon …

III

Mêd' ho Tantalou lithos
têsd' hyper nêsou kremasthô ...

La ikke Tantalos stein henge over denne øya ...

Do not let the stone of Tantalus hang over this island …

IV

Koudeis d'epeita syn theois (antæsetaseta)

Og ingen etterpå med gudenes hjelp ...

And nobody afterwards with the help of the gods …

V

Klyth' anax Hephaiste kai moi symmakhos gounoumenôi
hilaos geneo, kharizeo d' hoia per kharizeai
Glaukh' hora Glaukh' bathys gar êdê kymasin tarassetai

Hør på min bønn, gud Hefaistos! Bli min nådige medhjelper,
og skjenk meg de gavene som nettopp du er herre over ...
Se, Glaukos! Allerede nå bringer bølgene det dype havet i opprør

Hear my petition, o god Hephaestus! Be my merciful helper,
and send to me the gifts over which you are the very master …
Behold, Glaucus! Even now the waves create turmoil in the deep ocean

oversatt til norsk ved Anastasia Maravela-Solbakk

translated into English by Andrew Smith

Kenneth Karlsson about working with **Arne NORDHEIM**

I think it was Nordheim who contacted us. He wanted to make an updated, electric version of his piece *Respons III*, and thought it would be a suitable job for Cikada Duo. This was some time in the early 1990s. We met at Cikada's studio in Oslo and were each given a copy of this piece which is scored for four percussionists, organ and electronics. Bjørn Rabben was given the task of creating one single part out of the four percussion parts, and I was to transfer the organ part to synthesizer. Nordheim spent some time at the Music Academy working on the electronics together with the school's sound engineer Mats Claesson who has collaborated on several of Nordheim's works.

The tape that was made for *Respons III* was quite simple; Nordheim now wanted to add, among other things, bell sounds which he had probably always wanted to have in there. Technology had developed considerably since the 1960s and it was now possible to realize the vision he had had back then. Nordheim and Claesson also sampled sounds for my synthesizer. Often we had to make fresh choices when transferring the piece to our own instruments and a partially new work grew out of the process. The work was given the title *Link*.

We gave the first performance of *Link* at Oslo Concert Hall in March 1993. The morning after Nordheim called: "Hello, it's the Flagship…!" (The Norwegian media sometimes referred to Nordheim as "the flagship of Norwegian music") "I have a piece called *Colorazione*. It's for Hammond organ, percussion and electronics. Shall we make a new version of that too?" A little while later he had booked a concert at Frogner church in Oslo. We met up on the morning of the concert – I don't think we were given the music until we got there.

Colorazione is possibly one of the pieces that have meant most to Nordheim personally; apparently the idea behind the piece has fascinated him since he was young. The music played by the performers is continuously recorded and played back through loudspeakers with a 15 second delay, sometimes after having been passed through a ring modulator and thereby distorted. We are thus interacting with our own past. According to Nordheim, 15 seconds is about the span of our short-term memory, which even after such a short interval is sometimes already distorted.

Colorazione is graphically notated; that is, the music is in the form of drawings which show the overall form of the work, its general dynamics and duration. The only exception is a brief melody which can be heard after 6 minutes and 30 seconds, in conventional notation. The original version of the piece was scored for Hammond organ, percussion, ring modulator and two tape recorders. The tape recorders share a reel of tape and are placed a few metres apart. The first machine records; the tape travels across to the second machine, which then plays back what the first one recorded. And since the two tape recorders are positioned apart from each other, the playback is delayed – with the right distance between them the delay can be adjusted to 15 seconds. The musicians and the sound engineer synchronize the performance with the help of a clock.

That morning at Frogner church not everything was ready. The tape recorders had been exchanged with electronic delay, so that was not the problem. We were wondering what we were actually supposed to play. The score gave instructions such as "from quiet to loud for 1 minute, from quiet to loud for 1 minute and 30 seconds," and so on. Nordheim has suggested several times that we write down what we play in *Colorazione*, but neither Bjørn nor I have wanted to formalize this work. In our opinion Nordheim has composed a fantastic piece of music which, through its brilliantly simple notation, gives the performers the freedom to be involved in the creative process, while the music still sounds like Nordheim.

The next stage of Cikada Duo's collaboration with Arne Nordheim was a series of concerts in Norway and Europe with an entire programme of his music. We were joined by the singer Hilde Torgersen and played *La Mia Canzone, Den første sommerfugl* and several other pieces, all of them in electric versions. Many of the Norwegian concerts took place within driving distance from Oslo. We had to take all the percussion instruments and electronic equipment with us if it was not available at the concert venue. Travelling by road we had quite a range: the southern and western coasts, Trondheim, or well into Sweden. A typical concert day would start early; Rabben, Karlsson, Torgersen and sound engineer Ingar Hunnskaar would fill up a large van with percussion instruments and electronic equipment and we would drive off to the venue. A few hours later Nordheim would arrive, often together with his wife. We would discuss the evening's performance and how to sort out the practical side of it. After the concert we would pack up; sometimes there might be a dinner or a reception, and then we would head home, often not arriving until the next morning.

When Rabben and I organized concerts they would normally take place at the usual festivals and venues. When Nordheim was responsible for coordinating an engagement, it could happen anywhere – in metal workshops, caves, on a raft on a lake, at the architects' AGM, at a parliament session etc. What was remarkable about these concerts was that the audiences were always so incredibly open and receptive to the music. It seemed almost as if they were convinced before the event that Nordheim was fantastic. And he was, too; he had an amazing natural appeal. He would introduce the music from the stage and it was fascinating to observe how he time after time managed to win over the audience right from the very start. In the course of these concerts we reached a wide audience, especially in Norway, and there was always a positive, attentive atmosphere at these events.

In 2001 Hilde Torgersen and Cikada Duo gave the first performance of the commissioned piece *5 Kryptofonier* in Oslo. When we were given the music it wasn't completely finished, and we developed Nordheim's ideas in a series of workshop-like rehearsals. The texts were adopted from the work of the Greek poet Archilochus (600 B.C.), renowned among other things for his florid style of language. The only known surviving examples of Archilochus' writings are fragments of poems. The work is sung in ancient Greek.

An unfortunate incident turned the premier of *5 Kryptofonier* into a less pleasant event. Half a year earlier Hilde Torgersen had been involved in a car accident during which she suffered a whiplash injury. Performing after the accident proved so difficult for her that she has, to date, not given any concerts since the premier of *5 Kryptofonier*. Hilde Torgersen had taken part in most of the Cikada Duo concerts for many years, and had also been involved in several projects and CD recordings with Cikada Tutti. Since Cikada Duo could no longer work with her, we had to look for new collaborators. We became involved with video and dance, started the improvisation ensemble Point 4 with Jon Balke and Ingar Zach, and we performed more frequently just as a duo. In 2005 Cikada performed Henrik Hellstenius' opera *Ophelias: death by water singing* in which Elisabeth Holmertz gave a stunning interpretation of the title role. We got on well, and she was the natural choice when putting together the programme for this CD.

The first time I worked with Åke Parmerud was in the 1980s; from the mid-1990s he began to collaborate with Cikada Duo. As well as being a composer Parmerud is also a highly competent sound designer. Cikada Duo and Parmerud have carried out a number of projects together, involving improvisation, dance, live video, live electronics etc. After having composed *Mirage* for Cikada Tutti he wrote the 30 minute long *Zeit aus Zeit* (*the Kontakte variations*) (2002), scored for piano/synthesizer, percussion/synthesizer, computer and live electronics, which plays out over 6 loudspeakers surrounding the audience. In Cikada Duo's Nordheim concerts we often used 4 loudspeakers, thinking along the same lines as Parmerud. We played *Zeit aus Zeit* with Parmerud at the MusikHøst festival in Odense in 2003. The rest of the programme consisted of *Link* and *Colorazione* by Arne Nordheim. Alongside the Parmerud, Nordheim's works came across as new and fresh, and the performance of the electronics – with 6 loudspeakers – was a perfect match. All the way back in the 1960's Nordheim staged the musicians around the concert hall to create a live surround field, thus making his music perfect for the surround sound reproduction now available with Super Audio-CD.

Den første sommerfugl (The first butterfly), to a poem by Henrik Wergeland, was originally written for harp and voice. Nordheim had given me several pieces which he thought I ought to consider transferring to the synthesizer – these included a number of songs with different scoring, his entire output for accordion, and much else. This would have probably worked well if Nordheim himself and Mats Claesson had done the synthesizer programming. Sound colour is a vital element of Nordheim's music, and I realized that I would very much be entering into the role of composer if I were to take on this task. On this recording I have used an electric piano-like sound, which also complemented Bjørn Rabben's vibraphone – I did not attempt to try to make it come out like a genuine Nordheim sound. The arrangement of this version of *Den første sommerfugl* came together during Cikada Duo's rehearsals for the CD.

Arne Nordheim 1968

Arne Nordheim f. 1931
har siden 1960-tallet vært en av de mest fremtredende skikkelsene i norsk musikkliv, først og fremst som komponist, men også som musikkritiker, som formann i flere komponist-organisasjoner og som medlem av Norsk Kulturråd. Nordheim har skrevet verker i de fleste genre, men hans viktigste instrument er utvilsomt orkesteret. De tidlige orkester-verkene, som *Aftonland* (1957) for sopran og kammerensemble, *Canzona* (1960) og *Epitaffio* (1963) er alle inspirert av den tids søken etter ny klang i tradisjonelle instrumenter, selv om sistnevnte også benytter elektronikk fra tape.

Han var i en periode svært opptatt av elektronikk, og var en skandinavisk pioner innen elektronisk musikk. Han har skrevet både rene elektroniske verk, og verk som kombinerer akustiske instrumenter med elektroniske virkemidler. I en periode skrev han også mye for teater, radio, TV og ballett. Arne Nordheim ble i 1968 tildelt Nordisk Råds Musikkpris for *Eco* for sopran, to kor og orkester. Han har siden 1981 bebodd Statens æresbolig for kunstnere, Grotten. I 2006 ble han utnevnt til Æresdoktor ved Norges Musikkhøgskole.

Arne Nordheim has been one of the most conspicuous figures in the musical landscape of Norway since the 1960s, and is recognized as a very successful pathfinder. Nordheim has written works in most genres, but his principal instrument is undeniably the orchestra. His early works, such as *Evening Land* (1957), *Canzona* (1960), and *Epitaffio* (1963), are all inspired by the general European search for new sonorities within the traditional body of instruments; though *Epitaffio* also boasts taped electrophonics.

Nordheim was absorbed by the electro-acoustic medium for a period, during which purely electronic works like *Solitaire* (1968) alternate with others, in which electro-phonic sounds are opposed to percussion or other acoustic instruments. In 1972 his *Eco* for soprano, two choirs, and orchestra was awarded the Nordic Council Music Prize. He has received a large number of prestigious international prizes and honours. In 1997 Arne Nordheim was elected honorary member of the International Society for Contem-porary Music.

CIKADA DUO

Kenneth Karlsson f. 1952 piano/synthesizer **Bjørn Rabben** f. 1959 slagverk

Cikada Duo startet karrieren med Karlheinz Stockhausens banebrytende *Kontakte* fra 1958/60 for piano, slagverk og 4-kanals elektronikk. Duoens unike lydbilde er ofte akkompagnert av elektronikk og andre ekspressive utrykk som video eller dans. I tillegg til arbeidet med notert musikk, har Cikada Duo vært involvert i en rekke improvisasjonsbaserte prosjekter, både i Norge og internasjonalt. Duoen har samarbeidet med komponister som James Dillon, Rolf Wallin, Richard Barret, Tan Dun, Sven David Sandström, Bent Sørensen, Åke Parmerud og Arne Nordheim.

Cikada Duo er en undergruppe av samtidsmusikkensemblet Cikada, med ti musikere. Cikada ble stiftet i Oslo i 1989 og regnes som et av Europas ledende ensembler for samtidsmusikk. Cikada ble i 2005 tildelt Nordisk Råds Musikkpris.

CIKADA DUO is Kenneth Karlsson, piano/synthesizer, and Bjørn Rabben, percussion

The Cikada Duo's many years of close collaboration arose from a performance of a radically innovative work – Karlheinz Stockhausen's *Kontakte* (1958/60) for piano, percussion and 4-channel electronics. The duo has a desire to unite fresh interpretations of existing works with new pieces written specially for them; an ambition to combine an acoustic sound world with the best that the electroacoustic has to offer. The duo has worked with many composers including James Dillon, Rolf Wallin, Richard Barret, Tan Dun, Sven David Sandström, Bent Sørensen, Åke Parmerud and Arne Nordheim.

The Oslo-based Cikada Ensemble was founded in 1989 and is considered one of Europe's leading contemporary music groups. The ensemble consists of ten musicians, and under the Cikada banner, Cikada Duo is one out of three autonomous formations. In 2005 Cikada was awarded Nordic Council Music Prize.

Elisabeth Holmertz f. 1976
er sanger med hovedvekt på tidligmusikk og samtidsmusikk. Hun har sin utdannelse fra Norges Musikkhøgskole (2000) og Hochschüle für Musik Köln (2004). Hun ble i 1999 tildelt prisen som "Beste Sanger" i konkurransen for tidligmusikk i Brugge, og har siden sunget på flere av Europas festivaler innen sjangeren. Særlig har samarbeidet med dirigent Gabriel Gariido tatt henne til flere prestisjefylte scener, som Councertgebouw (Amsterdam), Radio France (Paris) og Festival de Beaune. I 2005 hadde Elisabeth Holmertz tittelrollen i Henrik Hellstenius' opera *Ophelias: death by water singing*, og i 2006 var hun solist med KORK i urfremføringen av *Hedda* av den unge norske komponisten Kyrre Sassebo Haaland. Hun har samarbeidet med Cikada Duo siden 2005.

Åke Parmerud f. 1953
er en komponist som særlig jobber med elektroakustisk musikk og multimediekunst. Verklisten inneholder instrumentalmusikk, elektroakustiske komposisjoner og interaktiv kunst, samt musikk for video, teater, dans og film. Åke Parmeruds musikk har to ganger representert Sveriges Radio i Prix Italia. Parmerud har komponert flere bestillingsverk for institusjoner i Nederland, Canada, Frankrike, Tyskland, Norge og Danmark. Parmerud har blant annet blitt tildelt Prix Noroit (Frankrike), Prix Métamorphoses (Belgia) og Stockholm Electronic Arts Award. Han har siden 1998 vært medlem av Sveriges Kungliga Musikaliska Akademien. Åke Parmerud har samarbeidet med Cikada Duo siden midten av 1990-tallet.

Elisabeth Holmertz is a singer who's emphasis lies on early and contemporary music. She studied at the Norwegian Academy of Music and at the Hochschüle für Musik Köln. She has won prizes in the Early Music Competition in Bruges, sung baroque operas at several venues and festivals throughout Europe and in Scandinavia with ensemble Elyma (Gabriel Garrido), Musica Ficta (Bo Holten) and "Utomjordiska" in Gothenburg. Elisabeth performed the leading part in *Ophelia's: death by water singing* by Henrik Hellstenius. Her own ensemble "Hexachordia" specialises in 17th and 18th century vocal music from France and Italy. Holmertz has worked together with Cikada Duo since 2005.

Åke Parmerud has been professionally active as a composer since 1978. His list of works includes instrumental music as well as electroacoustic compositions, multimedia works, and video and music for theatre and film. It is, however, his electroacoustic music in particular that has gained international renown, most noticeably through the great number of festival prizes it has been awarded. Parmerud has won the Prix Noroit (France), the Prix Métamorphoses (Belgium) and the Stockholm Electronic Arts Award. *Invisible music* was awarded a Swedish Grammy for best classical CD in 1995. Parmerud has worked together with Cikada Duo since the mid-1990s.

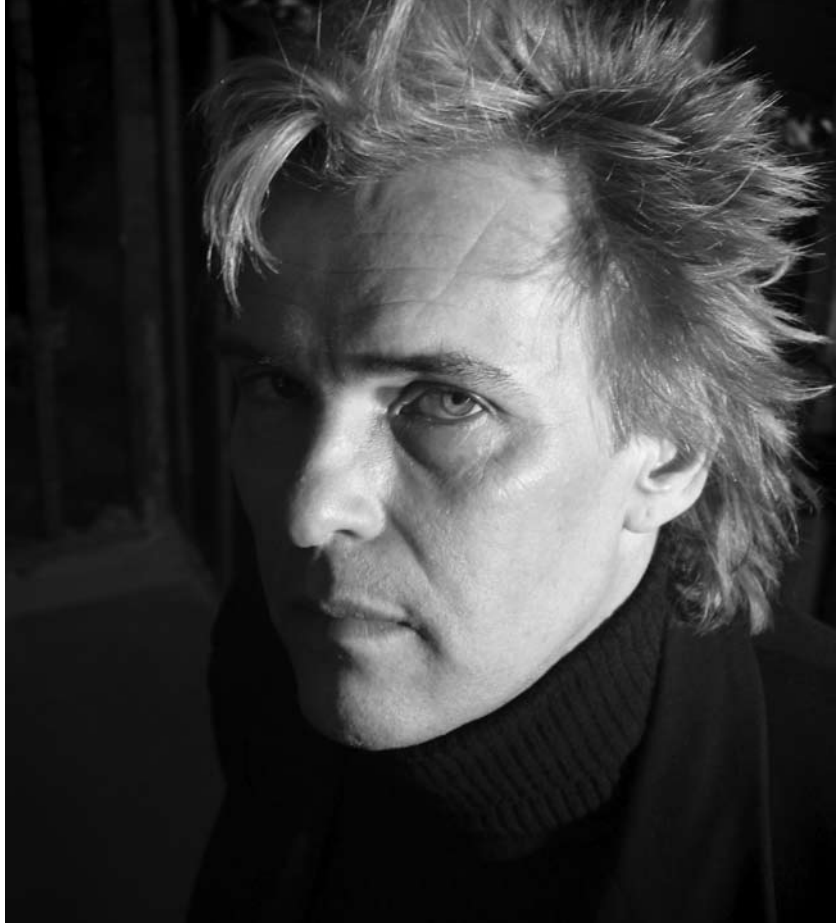

Super Audio CD is one of the digital formats which support high resolution sound in multichannel.
The disc still looks like a CD and is totally compatible with conventional CD players and computers.

Presence and participation are the magic words for future listeners. Surroundsound brings the listener to the very centre of the audio experience. At all their recording sessions Lindberg Lyd spend a good deal of time on stage with the performers, where there is a human warmth and presence which is not yet possible to fully reproduce in a recording. While on their quest for the perfect solution Lindberg Lyd work with illusions, and claim that multichannel reproduction is a step in the right direction. "As balance engineers we must strive, like the performers, to interpret the music and the composer's intentions, adapting to the medium in which we work," says GRAMMY-nominated producer and balance engineer Morten Lindberg.

Hybrid
SUPER AUDIO CD
COMPACT DISC DIGITAL AUDIO

5.1 surround + STEREO
Recorded in 24BIT/88.2 kHz
Re-mastered in 24/96 kHz for HD Music Download

Recorded at **Henie Onstad Art Centre** May and October 2006 by Lindberg Lyd AS

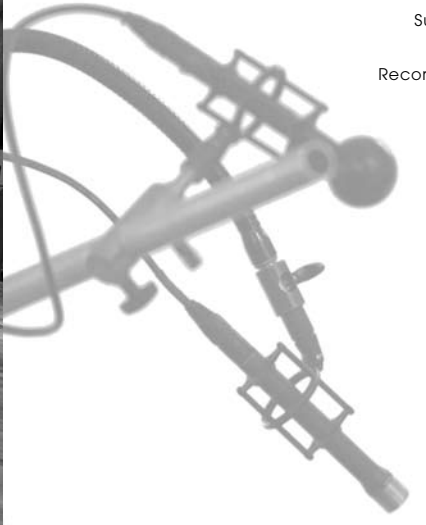

Surround sound design and balance engineer **Morten Lindberg**
Recording producer, track 2-6 and 8 **Arild Erikstad**
Recording engineers **Hans Peter L'Orange** and **Ståle Hebæk Ødegården**
Editing, mix and SACD-mastering **Hans Peter L'Orange**

Front page photo **Mark Cabot**
Photo NORDHEIM 2004 **Lisbeth Risnes** MIC
Photo DUO **Tom Sandberg**
Photo HOLMERTZ **Helge Lien**
Photo NORDHEIM 1968 **Henrik Laurvik** NTB / Scanpix

Text editor **Eli Engstad Risa** Translation **Andrew Smith**
Graphic design **Morten Lindberg**

Supported by Fond for utøvende kunstnere
and Arts Council Norway

Executive producer Morten Lindberg

2L www.2L.no

2L is the exclusive and registered trade mark
of Lindberg Lyd AS 20©07 (NOMPP0702010) **2L39SACD**
Worldwide distributed by Musikkoperatørene and www.2L.no